

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

02.07.2020 nr. 16/2-05/20
La nr. 06/2-3482 din 11.06.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Prin prezenta, cu referire la demersul privind examinarea repetată a proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (număr unic 309/MEI/2020), Ministerul Finanțelor comunică lipsă de obiecții și propuneri.

Totodată, se prezintă anexat avizele Băncii Naționale a Moldovei și Comisiei Naționale a Pieței Financiare ca rezultat al consultării proiectului prenotat cu acestea.

Anexă – 2 file.

SECRETAR DE STAT

(semnat electronic)

Dorel NOROC

Digitally signed by Noroc Dorel
Date: 2020.07.06 08:40:13 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Executor: *Burcă Crina*
Tel.: 0 (22) 26-26-85
e-mail: crina.burca@mf.gov.md

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

Nr. 06-1680 din 23.06.2020
La nr. 16/2-05/11 din 17.06.2020

Ministerul Finanțelor
Dlui Dorel NOROC,
SECRETAR DE STAT

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7

Re: aviz la proiectul de Hotărâre de Guvern

Stimate Domnule Secretar de Stat,

Urmare a examinării proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (cu număr unic 309/MEI/2020, elaborat de Ministerul Economiei și Infrastructurii), Comisia Națională a Pieței Financiare, comunică lipsă de obiecții și propuneri.

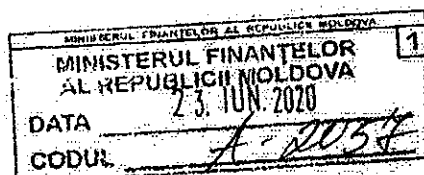
Cu respect,

Digitally signed by Chișan Valeriu
Date: 2020.06.23 13:36:55 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Valeriu CHIȚAN,
PREȘEDINTE

A. Grușca, (373 22) 859 448
e-mail: andrei.grusca@cnpf.md

84

Banca Națională a Moldovei

Octavian ARMAȘU
Guvernator

Nr. 31-002/43/1680

26.06.2020

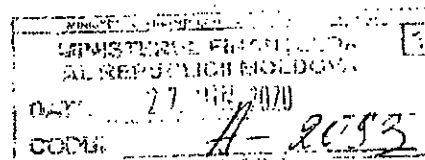
Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova
str. Constantin Tănase, nr. 7,
MD-2005, mun. Chișinău

Cu referire la scrisoarea Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 16/2-05/11 din 17.06.2020 privind examinarea proiectului Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (număr unic 309/MEI/2020), Banca Națională a Moldovei vă comunică următoarele.

Considerăm că norma propusă la art.4 alin.(2) lit.g) din Legea nr.393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie ar trebui precizată suplimentar în câteva privințe, și anume: completarea acesteia, în final, cu precizarea că se aplică în raporturile dintre întreprinzători; indicarea *autorului* acțiunilor/inacțiunilor invocate ca fiind în afara controlului persoanei; norma se referă la evenimente în afara controlului persoanei, în timp ce art.904 din Codul civil se referă, specific, la impedimente în afara controlului *debitorului*.

ex. V. Rusu
tel. (+373) 822-278

Digitally signed by Armașu Octavian
Date: 2020.06.26 16:15:47 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

nr. 04/4989 din 06.07.2020
La nr. 06/2-3482 din 11.06.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Urmare examinării repetate a *proiectului de Lege privind modificarea Legii nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (număr unic 309/MEI/2020)*, definitivat în temeiul avizului anterior al Ministerului Justiției, expunem următoarele.

Ținând cont de statutul juridic al Camerei de Comerț și Industrie, definit la articolele 1-3 din Legea nr. 393/1999, precum și competența funcțională a acesteia, considerăm judicios și fundamentat de suplini propunerea de modificare a art. 4 alin. (2) lit. g) în final cu textul „dintre subiecții activității de întreprinzător”.

Cu referire la propunerea de completare a art. 4 cu alin. (2)¹), la expunerea acesteia a se lua în considerare prescripțiile art. 130 din Codul de procedură civilă privind aprecierea probelor, potrivit cărora „(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. (2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. (3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei. (4) Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele. (5) Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.” Astfel, textul utilizat în proiect „forță probatorie superioară” urmează a fi ajustat prin substituirea acestuia cu textul „forță probantă prestabilită”. Totodată, propoziția a doua sugerăm de expus în felul următor: „Instanța de judecată sau alt organ de jurisdicție competent apreciază în condițiile legii circumstanțele atestate conform avizului menționat la alin. (2) lit. g).”

În același timp, din punct de vedere al rigorilor tehnicii legislative privind procedeele tehnice de modificare, stabilite prin Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, art. (4) urmează a fi completat cu alin. (3), dar nu cu alin. (2)¹), întrucât după alin. (2) nu există alte alineate.

Privitor la conținutul normativ al art. II „Dispoziții finale” din proiect, semnalăm că acesta este formulat contrar principiului neretroactivității legii.

Digitally signed by Noroc Dorel
Date: 2020.07.06 08:40:13 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

în Legea Supremă a Republicii Moldova (art. 22), art. 73 din Legea nr. 100/2017 și art. 7 din Codul civil.

În context, Codul civil la art. 7 enunță că legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică și nici nu suprimă condițiile de constituire a unei situații juridice constituite anterior, nici condițiile de stingere a unei situații juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică și nu desființează efectele deja produse ale unei situații juridice stinse sau în curs de realizare. Legea nouă este aplicabilă situațiilor juridice în curs de realizare la data intrării sale în vigoare. De la data intrării în vigoare a legii noi, efectele legii vechi încetează, cu excepția cazurilor în care legea nouă prevede altfel. În cazul situațiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura și întinderea drepturilor și obligațiilor părților, precum și orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel.

Pe cale de consecință, ca o soluție în vederea reglementării regimului juridic al certificatelor eliberate până la data intrării în vigoare a modificărilor propuse, recomandăm de prescrip o normă, prin care să fie stabilit faptul că certificatele de forță majoră eliberate de către Camera de Comerț și Industrie până la data intrării în vigoare a legii în cauză se echivalează, în ceea ce privește regimul juridic, cu avizele eliberate în conformitate cu prevederile acestei legi, precum și cererile de eliberare a certificatelor de forță majoră a căror proceduri de examinare nu s-au încheiat până la data intrării în vigoare a legii în cauză se examinează în modul stabilit de această lege.

Secretar de stat

Radu FOLTEA

Banca Națională a Moldovei

Octavian ARMAȘU
Guvernator

Nr. 31-002/55/2214

Digitally signed by Armașu Octavian
Date: 2020.08.20 15:27:42 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

20.08.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii al Republicii Moldova

Piața Marii Adunări Naționale 1
mun. Chișinău, MD-2012

Cu referire la Proiectul de lege pentru modificarea art.4 din Legea nr.393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (nr. unic 309/MEI/2020), remis spre examinare suplimentară prin scrisoarea nr.06/2-4933 din 12.08.2020, Banca Națională a Moldovei vă comunică următoarele:

În versiunea revizuită a proiectului de lege, considerăm că textul “în contextul raporturilor contractuale în care cel puțin o parte este subiect al activității de întreprinzător sau practică o activitate similară celei de întreprinzător sau în care părțile au convenit în scris atestarea circumstanțelor menționate mai sus, de către Cameră” prezintă neclarități privind încadrarea în cadrul legal actual și punerea în aplicare.

Or, conform art.1 din Legea nr.393/1999, “Camera de Comerț și Industrie [...] reprezintă interesele în ansamblu ale întreprinzătorilor din Republica Moldova”. Sarcinile și funcțiile Camerei, prevăzute la art.4, sunt circumscrise relațiilor dintre întreprinzători și protecției intereselor acestora, iar art.4 alin.(2) lit.g) care se propune a fi modificată prin proiect se referă, actualmente, tot la “relațiile dintre subiecții activității de întreprinzători”. Prin urmare, opinăm că ar trebui precizate (în Nota informativă) raționamentele aplicabilității avizului de atestare în relațiile civile, fără natură comercială, precum și în relațiile în care este suficient ca doar parte să acționeze ca întreprinzător. În cel din urmă caz, recomandăm evaluarea normei propuse și din perspectiva cadrului legal privind protecția consumatorilor. Remarcăm, de asemenea, că termenul de “activitate similară celei de întreprinzător” nu este definit în cadrul legal și ar putea conduce la interpretări diferite.

Ex.Rusu V., tel.022822278

Adresa: Bulevardul Grigore Vieru nr. 1, MD-2005, Chișinău, Republica Moldova
Tel: (+373) 22 822 606, Fax: (+373) 22 220 591, email: official@bnm.md, web: www.bnm.md

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ A PIETEI FINANCIARE

Nr. 06-2308 din 19. 08 2020
La nr. 06/2-4933 din 12.08.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii
Dnei Lilia PALII,
SECRETAR GENERAL

MD-2012, mun. Chișinău, Piața Marii Adunări Generale, nr. 1

Re: aviz la proiectul de Lege

Stimată Doamnă Secretar general,

Urmare a examinării suplimentare a proiectului de lege pentru modificarea articolului 4 din Legea nr.393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (număr unic 309/MEI/2020), Comisia Națională a Pieței Financiare comunică lipsă de obiecții și propuneri.

Cu respect,

Valeriu CHIȚAN,
PREȘEDINTE

A. Grușca, (373 22) 859 448
e-mail: andrei.grusca@cnpf.md

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

nr. 04/5882 din 10.08.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii
Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la adresa Cancelariei de Stat nr. 31-06-6668 din 28 iulie 2020 privind examinarea suplimentară a *proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (număr unic 309/MEI/2020)*, relevăm următoarele.

Sub aspect conceptual:

- la **art. I**, din alin. (3) al art. 4, propus spre completare, se vor exclude cuvintele din finalul reglementării „conform regulilor de procedură care îi sunt aplicabile”, fiind excedente în cazul dat, întrucât prescripția „apreciază în condițiile legii” acoperă integral procedura aplicabilă;

- privitor la conținutul normativ al **art. II** „Dispoziții finale” din proiect, reiterăm recomandarea expusă în avizul anterior nr. 04/4989 din 06.07.2020, potrivit căreia ca o soluție în vederea reglementării regimului juridic al certificatelor ce atestă evenimentul de forță majoră eliberate până la data intrării în vigoare a modificărilor propuse, urmează de prescripționat o normă, prin care să fie stabilit faptul că certificatele de forță majoră eliberate de către Camera de Comerț și Industrie până la data intrării în vigoare a legii în cauză se echivalează, în ceea ce privește regimul juridic, cu avizele eliberate în conformitate cu prevederile acestei legi, precum și cererile de eliberare a certificatelor de forță majoră a căror proceduri de examinare nu s-au încheiat până la data intrării în vigoare a legii în cauză se examinează în modul stabilit de această lege.

Totodată, proiectul necesită a fi ajustat din punct de vedere al rigorilor tehnicii legislative, după cum urmează:

- întrucât se modifică doar art. 4 din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie, denumirea legii se va expune în felul următor: „pentru modificarea articolului 4 din Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie”;

- urmare celor expuse *supra*, se va redacta și dispoziția introductivă din art. I, prin completarea de la începutul acesteia cu textul „Articolul 4 din”, iar după dispoziția introductivă textul „La articolul 4” se va exclude;

- art. II se va expune fără intitularea acestuia și ținând cont de cele consemnate mai sus.

Secretar de stat

Digitally signed by **Rudolf FOLTEA**
Date: 2020.08.10 09:09:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-25-23, fax 022-26-25-17

06.08.2020 nr. 04-06/646

La nr. _____

Ministerul Economiei și Infrastructurii
secretariat@mei.gov.md

Ministerul Finanțelor, la indicația Cancelariei de Stat nr.31-06-6668 din 28 iulie 2020, a examinat proiectul hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie, și, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsă de propuneri și obiecții.

Viceprim-ministru,
Ministru al Finanțelor

Serghei PUȘCUTĂ

Ex. A. Balan
(022) 26-28-88

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 151
tel: (373 22) 22 15 52; fax: (373 22) 23 44 25
e-mail: camera@chamber.md; president@chamber.md
http://www.chamber.md

MD-2004, Chisinau, 151 Stefan cel Mare Avenue
phone: (373 22) 22 15 52; fax: (373 22) 23 44 25
e-mail: camera@chamber.md; president@chamber.md
http://www.chamber.md

Ministerul Economiei și Infrastructurii
al Republicii Moldova
secretariat@mei.gov.md

16.06.20 nr. 318-04/05

Aviz

la proiectul Hotărîrii de Guvern nr 309/MEI/2020 „Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea legii 393/199 cu privire la Camera de Comerț și Industrie”

Camera de Comerț și Industrie al Republicii Moldova a examinat repetat proiectul Hotărîrii de Guvern nr. 309/MEI/2020 „Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea legii 393/199 cu privire la Camera de Comerț și Industrie”, și vine cu propuneri de îmbunătățire a proiectului după cum urmează:

Din considerentul că evenimentele ce urmează a fi avizate pot fi diferite după natura lor, iar lista acestora poate fi completată ulterior așa cum este indicat în conținutul art. 4. alin 2 lit. (g) este oportun de a adăuga cuvintele „Lista unor altfel de fenomene și circumstanțe nu este exhaustivă”.

În același aliniat considerăm necesar de a determina subiecții care pot solicita avizarea evenimentului drept impediment justificator prin adăugarea după cuvintele „raporturi contractuale” sintagma „ale subiecților activității de întreprinzător”.

Deasemenea pentru a aprecia corect caracterul probatoriu al avizului eliberat de către Camera de Comerț și Industrie, urmează ca în alin. 2(1), lit (g) înlocuirea sintagmei „... nu conferă avizului Camerei forță obligatorie superioară” cu sintagma „avînd aceeași forță probantă”

Drep urmare din cele expuse susținem parțial modificările propuse spre avizare.

Președinte

Sergiu Harea

Executor:
Dolghii Silvia
Consilier juridic, secția juridică a DRJU
Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova
MD-2012, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfînt, 151
Tel.: +37322235268, Mobil: +3736094577

Ministerul Economiei
și Infrastructurii
al Republicii Moldova

nr.06/2-5291 din 26.08.2020

Cancelaria de Stat

Urmare demersului Cancelariei de Stat cu nr. 31-06-6668 din 28 iulie 2020, Ministerul prezintă spre examinare și aprobare proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea *proiectului de lege privind modificarea articolului 4 din Legea nr.393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie* (număr unic 309/MEI/2020) examinat suplimentar cu autoritățile interesate, potrivit Procesului-verbal nr.26 al ședinței de lucru la Prim-ministru din 28 iulie 2020.

Anexe:

1. Fișa de prezentare a proiectului	- 2 file;
2. Proiectul hotărârii de Guvern (română)	- 1 filă;
3. Proiectul hotărârii de Guvern (rusă)	- 1 filă;
4. Proiectul de lege (română)	- 1 filă;
5. Proiectul de lege (rusă)	- 1 filă;
✓ 6. Nota informativă	- 4 file;
7. Sinteza obiecțiilor și propunerilor	- 17 file;
8. Sinteza obiecțiilor urmare examinării suplimentare	- 5 file;
9. Tabelul comparativ	- 1 filă;
10. Avizele/expertizele recepționate în cadrul consultărilor publice	- 21 file.

Ministru

Digitally signed by Railean Serghei
Date: 2020.08.27 11:15:36 MSK
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Serghei RAILEAN

Ex. Ludmila Țimbaliuc
Tel.: (022) 250 533

Acest document conține date cu caracter personal, prelucrate în cadrul Registrului de evidență a corespondenței din cadrul Ministerului Economiei și Infrastructurii nr.0000537-005, înregistrat în Registrul de evidență al operatorilor de date cu caracter personal www.registru.datepersonale.md. Prelucrarea ulterioară a acestor date poate fi efectuată numai în condițiile prevăzute de Legea nr.133 din 08 iulie 2011 privind protecția datelor cu caracter personal.

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

str. 31 August 1989, nr. 82
MD- 2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

nr. 04/3693 din 19.05.2020

Ministerul Economiei și Infrastructurii

Copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la adresa Cancelariei de Stat nr. 18-23-3849 din 11.05.2020, ce vizează examinarea *proiectului de Lege privind modificarea Legii nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie (număr unic 309/MEI/2020)*, expunem următoarele.

Potrivit notei informative, scopul proiectului constă în ajustarea cadrului legal cu noile prevederi ale legislației civile ca urmare a adoptării Legii nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil, în temeiul căreia în materia obligațională conceptul de „forță majoră” a fost înlocuit cu cel al „impedimentului care justifică neexecutarea obligației”. În pofida acestui fapt, termenul de „forță majoră” rămâne a fi prevăzut în mai multe acte normative în vigoare, inclusiv la art. 4 alin. (2) lit. g) din *Legea nr. 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie* (în continuare – *Legea nr. 393/1999*), potrivit căroră Camera de Comerț și Industrie stabilește și confirmă evenimentele de forță majoră în relațiile dintre subiecții activității de întreprinzător. Procedura de eliberare a certificatelor de forță majoră este stabilită conform Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră, aprobat prin Decizia Camerei de Comerț și Industrie nr. 16/4 din 21.12.2004 (în continuare – *Regulamentul privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră*). În context, se menționează că odată cu intrarea în vigoare a Hotărârii Parlamentului nr. 55/2020 privind declararea stării de urgență a apărut necesitatea evaluării efectelor juridice produse prin instituirea stării de urgență pentru îndeplinirea obligațiilor contractuale comerciale, iar pe parcursul lunii martie 2020, la Camera de Comerț și Industrie au fost depuse circa 70 de cereri de la agenți economici cu solicitarea eliberării unui certificat de forță majoră, cerința fiind justificată prin clauza de forță majoră stipulată în contracte, semnate cu agenții economici din țară, dar în special cu cei de peste hotare. Prin urmare, autorul proiectului propune doar ajustarea prevederilor enunțate din *Legea nr. 393/1999* la terminologia din Codul civil modificat, având intenția de a menține în continuare procedura de eliberare a certificatului în sensul abordat.

Digitally signed by Nagacevschi Fadei
Date: 2020.05.20 13:18:27 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

În această ordine de idei, ținem să menționăm că, în conformitate cu art. 903 din Codul civil modificat, neexecutarea unei obligații este justificată în măsura în care debitorul demonstrează că aceasta se datorează unui impediment justificator, așa cum acesta este reglementat de art. 904.

Art. 904 alin. (1) din Codul civil stabilește că „Neexecutarea obligației debitorului este justificată dacă ea se datorează unui impediment în afara controlului debitorului și dacă debitorului nu i se putea cere în mod rezonabil să evite sau să depășească impedimentul ori consecințele acestuia”. Totodată, potrivit alin. (5) din același articol „Debitorul are obligația de a asigura ca creditorul să primească o notificare despre impediment și efectele lui asupra capacității de a executa, într-un termen rezonabil după ce debitorul a cunoscut sau trebuia să cunoască aceste circumstanțe. Creditorul are dreptul la despăgubiri pentru orice prejudiciu rezultat din neprimirea respectivei notificări.”

Din prevederile enunțate, deducem că o circumstanță poate fi considerată impediment justificator dacă:

- era imprevizibilă la momentul încheierii contractului;
- este în afara controlului debitorului;
- nu poate fi evitată sau depășită în mod rezonabil;
- împiedică debitorul să execute obligația în modul corespunzător.

În același timp, impedimentul trebuie justificat și probat de debitorul care se află în imposibilitatea executării unei obligații.

Până la punerea în aplicare a Codului civil modificat, o astfel de probă care venea în justificarea evenimentului de forță majoră a fost considerat certificatul de forță majoră eliberat de Camera de Comerț și Industrie în conformitate cu prevederile Legii nr. 393/1999 și Regulamentului privind eliberarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră.

Totuși, pentru specialiștii în domeniu rămâne deschisă întrebarea dacă solicitarea unui astfel de certificat este necesară în condițiile declarării stării de urgență de către Parlamentul Republicii Moldova.

Deși starea de urgență declarată și măsurile adoptate de autoritățile publice în acest context reprezintă o situație excepțională, toate acestea nu atrag automat incidența forței majore în raporturile contractuale aflate în derulare, contractul având forță obligatorie între părți.

Astfel, regimul probator necesită o analiză specială în situația:

(1) când apare un eveniment, enumerat expres de părțile contractante în înscrisul constatator, și

(2) în cazul în care părțile au convenit ca dovada forței majore să fie efectuată prin intermediul unui document emis de o terță persoană.

În prima situație, părțile, prin intermediul contractului, pot defini forța majoră prin enumerarea unor evenimente, uneori alături de elementele caracteristice ale forței majore. Privită din perspectiva probațiunii, o asemenea enumerare are rolul de a stabili o prezumție relativă care operează în favoarea părții care invoca

intervenția cazului de forță majoră, în sensul întrunirii de către eveniment a caracterului extern, imprevizibil și absolut invincibil și inevitabil. Partea are sarcina dovedirii celorlalte aspecte: în primul rând, existența evenimentului, și, în al doilea rând, raportul de cauzalitate între eveniment și neexecutarea obligației. Însă prezumția menționată nu este absolută. Creditorul o poate răsturna dovedind lipsa caracterului extern, imprevizibil, invincibil sau insurmontabil, prin dovedirea culpei debitorului în survenirea evenimentului, sau faptului cunoașterii de către debitor, la momentul încheierii contractului, a evenimentului (inclusiv iminența sa).

În cea de-a doua situație, în care părțile au convenit ca dovada forței majore să fie efectuată prin intermediul unui document emis de o terță persoană, se impune analiza naturii juridice a înscrisului constatator, precum și efectele sale. Importanța practică a acestei analize constă în atribuțiile actuale ale Camerei de Comerț și Industrie de a certifica existența cauzelor de forță majoră și de a determina influența acestora asupra executării obligațiilor contractuale, în conformitate cu dispozițiile art. 4 alin. (2) lit. g) din Legea nr. 393/1999.

Determinarea naturii juridice a certificatului de forță majoră, eliberat de Camera de Comerț și Industrie, prezintă importantă practică pentru a se putea determina competența instanței și cadrul procesual de analiză a valabilității acestuia, precum și posibilitatea de revocare a certificatului de către instituția emitentă, în special în situația în care certificatul de forță majoră a intrat în circuitul civil și a produs efecte juridice.

De menționat că Camera de Comerț și Industrie este definită la art. 1 din Legea nr. 393/1999 ca organizație nonguvernamentală, autonomă și independentă, care reprezintă interesele în ansamblu ale întreprinzătorilor din Republica Moldova. Totodată, stabilind funcția Camerei de Comerț și Industrie de confirmare a evenimentelor de forță majoră în relațiile dintre subiecții de întreprinzător, se observă că Legea nr. 393/1999 nu prescrie expres competența Camerei de Comerț și Industrie în vederea eliberării certificatului de forță majoră sau altui act, nici procedura pentru eliberarea certificatelor, precum și revocarea lor. Absența unor reglementări legale a procedurilor poate fi interpretată în sensul că legiuitorul nu condiționează validitatea acestor acte de modalitatea în care au fost eliberate și referitor la faptul că acestea produc efecte numai în cadrul raporturilor de drept comercial stabilite între părți, fiind întocmite exclusiv pentru un interes privat.

Astfel, se deduce că certificatul de forță majoră, eliberat de Camera de Comerț și Industrie în baza împuternicirii acordate de părțile contractante prin clauza de forță majoră, reprezintă mai mult o opinie a acestei instituții cu privire la situația de fapt, expusă de către debitor, fiind eliberat în baza documentelor doveditoare depuse exclusiv de solicitant.

Rămânând la nivel de opinie emisă de Camera de Comerț și Industrie, certificatul de forță majoră nu poate avea ca efect paralizarea dreptului creditorului

de a cere instanței de judecată constatarea unei situații contrare concluziilor desprinse din certificat.

Pe cale de consecință, părțile nu pot conveni ca dovada forței majore și, implicit, conformarea la prescripțiile cuprinse în certificatul de forță majoră, să se realizeze exclusiv în temeiul documentului emis de Camera de Comerț și Industrie. Limitarea excesivă a probei, prin referire exclusivă la certificatul de forță majoră, dar mai ales paralizarea dreptului constitutional al creditorului de acces la justiție, în solicitarea de analiză a împrejurării de fapt și a consecințelor acesteia asupra raporturilor contractuale atrag, în mod evident, nulitatea absoluta a unei asemenea prevederi convenționale.

În contextul celor expuse, considerăm că, în lipsa unui consens al părților în sensul abordat, doar instanța de judecată este în drept să decidă dacă evenimentul notificat și invocat de debitor pentru neexecutarea corespunzătoare prezintă un impediment justificator și probarea acestuia este suficientă.

Drept urmare, se impune revizuirea conceptuală a prevederilor Legii nr. 393/1999 referitoare la competențele Camerei de Comerț și Industrie de stabilire și confirmare a evenimentelor de forță majoră.

Ministru

Fadei NAGACEVSCHI

MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 151
tel: (373 22) 22 15 52; fax: (373 22) 23 44 25
e-mail: camera@chamber.md; president@chamber.md
http://www.chamber.md

MD-2004, Chișinău, 151 Ștefan cel Mare Avenue
phone: (373 22) 22 15 52; fax: (373 22) 23 44 25
e-mail: camera@chamber.md; president@chamber.md
http://www.chamber.md

13.05.2020 nr. 260-03/05

**Cancelaria de Stat
a Guvernului Republicii Moldova**

Aviz

la proiectul Hotărîrii de Guvern nr. 309/MEI/2020 „Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea legii 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie”

Camera de Comerț și Industrie al Republicii Moldova a examinat proiectul Hotărîrii de Guvern nr. 309/MEI/2020 „Cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea legii 393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie” consideră aplicarea modificării favorabile și avizează pozitiv proiectul Hotărîrii de Guvern înaintat.

Președinte

Camera de Comerț și Industrie
a Republicii Moldova

Sergiu Harea

Executor:

Dolghii Silvia

Consilier juridic, secția juridică a DRJU

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

MD-2012, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfint, 151

Tel.: +37322235268, Mobil: +37360945773

MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA

МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2005, mun. Chișinău, str. Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel. (022) 26-25-23, fax 022-26-25-17

15.05.2020 nr. 15-06/404

La nr. _____

Ministerul Economiei și Infrastructurii
secretariat@mei.gov.md

Copie: Cancelaria de Stat
cancelaria@gov.md

Ministerul Finanțelor, la indicația Cancelariei de Stat nr.18-23-3849 din 11 mai 2020, a examinat proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege privind modificarea Legii nr.393/1999 cu privire la Camera de Comerț și Industrie și, în limita competențelor sale funcționale, comunică lipsă de obiecții.

Viceprim-ministru,
Ministru al Finanțelor

Serghei Pușcuța

Ex: Gheorghe Zgherea
(022)26-28-97